

частини мови у функції означень. Найуживанішими є двох- та трьохкомпонентні кластери. Перекладаючи такі структурні терміни, перекладач передусім має визначити головне слово й логічну послідовність усіх інших компонентів, які, здебільшого, є означеннями один для одного. Наприклад, двокомпонентні кластери (NN): business partnership (ділове партнерство), trust companies (трастові компанії), draft contract (проект контракту), property right (право на власність), stock exchange (фондова біржа), customs charges (митні збори).

Головним прийомом перекладу термінів є переклад за допомогою лексичного еквіваленту. Еквівалент – постійна лексична відповідність, яка точно співпадає із значенням слова. Терміни, які мають еквіваленти в рідній мові, відіграють важливу роль при перекладі. Вони служать опорними пунктами в тексті, від них залежить розкриття значення інших слів, вони дають можливість з'ясувати характер тексту. Тому треба вміти знаходити відповідний еквівалент у рідній мові й розширювати знання термінів-еквівалентів.

Складні терміни, як сталі словосполучення, мають певне термінологічне значення. Наприклад: sales pace – темпи продажу; revolving account – рахунок, що поновлюється. Переклад складних термінів має два основні етапи - аналітичний і синтетичний. Велику роль при перекладі словосполучень відіграє саме аналітичний етап – переклад окремих його компонентів. Для цього необхідно правильно визначити компоненти складного терміну, оскільки ними можуть бути не тільки слова, а й словосполучення, що входять до складу терміну. Важливо також установити, в яких семантичних відносинах перебувають компоненти між собою та з головним компонентом терміну-словосполучення. Характер цих відносин визначає порядок та сам зміст перекладу складного терміну. Синтетичний етап перекладу передбачає вибудовування компонентів у залежності від зазначених семантичних відносин і отримання остаточного варіанту перекладу складного терміну.

Метод опису – передача слова за допомогою пояснення значення англійського слова. Цей прийом вживається як у випадку відсутності відповідного за значенням слова в рідній мові, так і при поясненні слова в словнику: charge-off – списання безнадійних кредитів; defaulting borrowers – позичальники, які ухиляються від сплати позики; deleveraging – відтік позикових коштів; non-revolving accounts – рахунки, які не поновлюються.

Прийом транскрибування – передача літерами рідної мови звучання англійського слова.

Спосіб калькування – переклад англійського слова чи словосполучення за його частинами з наступним складанням цих частин. Такий переклад відтворює англійське слово буквально: ecomomys recovery – економічне відродження; gross domestic product – валовий національний продукт; housing market – ринок нерухомості.

УДК 81'25-024.36:581.2

ВЕЛИКА К.І., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

veli-katya@yandex.ru

ПРОБЛЕМАТИКА ДВОСТОРОННЬОГО ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНІВ З ФІТОПАТОЛОГІЇ

Розвиток науки і техніки постійно зростає. Збільшується попит на адекватний переклад науково-технічних текстів, оскільки вони є сполучною ланкою комунікації в науковій і виробничій сфері. Перекладач повинен перекласти зміст тексту, не порушивши мовних норм і максимально точно передати науково-технічні терміни тексту оригіналу.

Під поняттям науково-технічного перекладу роуміють певний вид діяльності, а саме переклад науково-технічної літератури, оснований на аналізі тексту, володінні мови перекладу та знань у сфері науки і техніки.

Ананко Т.Р. вважає адекватно перекладений текст, який прагматично і семантично еквівалентний тексту перекладу. Найважливіше завдання перекладача, на думку автора статті, полягає в тому, щоб зберегти прагматичний ефект оригіналу й запропонувати прагматично адекватний переклад, який відповідає вимогам передачі значення вихідного висловлювання. Існує застереження, що до точного перекладу. Наталя Сіденко зазначає, що під час адекватного перекладу потрібно відмовитись від послівного перекладу, іноді цілих фраз, для створення тексту похідної мови з еквівалентним змістом і тотожною функцією.

Перед перекладачем постає проблема пошуку відповідників у мові перекладу, розбіжностей під час перекладу стилістики тексту, синтаксичних структур, еквівалентів термінології. Найчастіше застосовують вже відомий еквівалент мови перекладу, або вдаються до калькування чи описового перекладу, який не завжди умісний. На думку А. Суперанської та Н. Подольської, термін – однозначний, не має конотативних значень, перекладається терміном – повним або абсолютним еквівалентом, і відноситься до числа одиниць, які не ускладнюють роботу перекладача. Абабілова Н.М., Білокамінська В.Л. зазначають, що науково-технічні терміни передають спеціальні, професійні поняття галузей науки або техніки, становлять суттєву складову науково-технічних текстів і одну з головних труднощів їх перекладу. І ми з цим не можемо не погодитись, бо перекладачу доводиться працювати з текстами вузької спеціалізації, де не завжди є еквіваленти термінології. Так при перекладі текстів з фітопатології не завжди можна знайти переклад термінів хвороб рослин з англійської на українську мову.

Проблемою стандартизації національної термінології, створення термінологічних словників займаються В. Карабан, Т. Кияк, А. Коваленко, К. Крушельницька, А. Кульчицька, Ю. Марчук, В. Мирошніченко, Л. Нелюбін, і інші. Також вивчають питання перекладу термінологічних словників Руда О., Кухарська І., Кияшко Г., Борщовецька В. і т.д.

Але при роботі в цій галузі науки з'ясувалось, що існує проблематика двохстороннього перекладу термінології фітопатології в англійській та українській мові. Провили дослідження і знайшли лише декілька вузько-спеціалізованих термінологічних словників для фітопатології з більшістю назв-термінів (фітопатологический словарь-справочник русско-англо-немецко-французкий, автор Г.А. Дьякова; A Dictionary of Plant Pathology, Paul Holliday) та документ (list of plant diseases 'Common Names for Plant Diseases' by Committee on Standardization of Common Names for Plant Diseases, The American Phytopathological Society) з офіційними назвами хвороб на англійській мові.

Найпростіші назви хвороб рослин (blight, mould, rot, rust, powdery mildew) можна було знайти в аграрних, біологічних та загальних словниках (Великий сучасний англо-український українсько-англійський словник, автори: Загнітко А.П., Данилюк І.Г.; Англо-український словник, автори М.Л. Подвезько, М.І. Балла; Англо-український словник, під загальним керівництвом Є.І. Гороть; Англо-український тлумачний словник термінів і термінологічних скорочень з екології та охорони довкілля, автор М.О. Клименко; Англо-український словник-мінімум біологічних термінів, уклад.: І.О. Кухарська Г.М. Кияшко; Англо-український словник з агрономії, уклад.: Герман Л. В., Шульга І.В.; Українсько-англійський словник-мінімум біологічних термінів, уклад.: І.О. Кухарська, Г.М. Кияшко; Тематичний англо-український українсько-англійський сільськогосподарський словник, автор О. Цювх; Англо-руський словарь, автор Мюллер В.К., Англо-руський сільськогосподарський словарь, автори В. Г. Козловского і Н.Г. Ракипова; Англо-руський биологический словарь, під ред. проф. П. Ф. Рокицкого; New Webster's Dictionary and Thesaurus of the English Language, Inc Lexicon Publications; A Dictionary of Biology, Elizabeth Martin, Robert Hine; Harper Collins Dictionary of Biology, W.G. Hale; Dictionary of environmental science, McGraw-Hill; Dictionary of Fungi, P. M. Kirk, P.F. Cannon, J.A. Stalpers; A Dictionary of scientific terms, Henderson I.F., Henderson W.D.) і електронному словнику АБВУ Lingvo x5 та ін.

Після офіційного запиту до загальної бази даних бібліотек: «Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН» та «Національна бібліотека України ім. В.І.

Вернадського», можна зробити висновок, про те, що двохсторонній англо-український українсько-англійський термінологічний словники з фітопатології відсутній.

Було прийнято рішення створити двохсторонній англо-український та українсько-англійський термінологічний словники з фітопатології на базі кафедри іноземних мов та на засадах наукової роботи «Створення електронного галузевого багатомовного інтерактивного словника» під керівництвом Яроми О.В.